

6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNUNUN AMACI, KAPSAMI VE UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

AMAÇ

- 2010 yılında 5982 sayılı Kanunla Anayasanın 20. maddesine eklenen fıkra ile, herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı anayasal bir hak olarak teminat altına alınmaktadır. Bu bağlamda, bireylerin kendilerini ilgilendiren kişisel veriler üzerinde hangi hak ve yetkilere sahip olduğu ve kişisel verilerin hangi hallerde işlenebileceği hükme bağlanırken, kişisel verilerin korunmasına ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği öngörülmektedir.
- Nitekim, Kanunun 1. maddesinde Kanunun amacı açık bir şekilde belirtilmiştir. Bu hükme göre amaç, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir.
- Maddenin gerekçesinde de belirtildiği üzere Kanunun amacı, kişisel verilerin işlenmesinin disiplin altına alınması ve Anayasada öngörülen başta özel hayatın gizliliği olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin korunmasıdır. Kanun ile son yıllarda önem kazanan, kişinin mahremiyetinin korunması ile veri güvenliğinin sağlanması ve kişisel amacı verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasların düzenlenmesi de bu kapsamda değerlendirilmektedir. Kanunla, kişisel verilerin sınırsız biçimde ve gelişigüzel toplanmasının, yetkisiz kişilerin erişimine açılmasının, ifşası veya amaç dışı ya da kötüye kullanımı sonucu kişilik haklarının ihlal edilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

KAPSAM

- Kanunun 2. maddesinde, Kanunun kapsamı belirtilmiştir. Bu maddeye göre Kanun, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanacaktır.
- 6698 sayılı Kanun kapsamında koruma altına alınan kişisel veriler sadece gerçek kişilere ait olan kişisel veriler olup, tüzel kişilere ait olanlar koruma altında bulunmamaktadır. Fakat tüzel kişiye ait verinin elde edilmesi, bir veya birden fazla gerçek kişinin kimliğinin belirlenmesine neden oluyor ise, bu tür verilerin de Kanunun korumasından yararlanması mümkün olabilir.

KİŞİSEL VERİ

- Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi ifade eder. Kişilerin adı, soyadı, doğum tarihi ve doğum yeri, kişinin fiziki, ailevi, ekonomik ve sair özelliklerine ilişkin bilgiler, isim, telefon numarası, motorlu taşıt plakası, sosyal güvenlik numarası, pasaport numarası gibi veriler kişisel veridir.
- Bu anlamda, kişisel verinin, kişinin belirlenmesini sağlayacak nitelikte olması gerekir.

ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİ

- Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileridir.
- Kanun'da özel nitelikli kişisel veriler, sınırlı sayma yoluyla belirlenmiş olup, kıyas yoluyla genişletilmesi mümkün değildir.

KİŞİSEL VERİNİN İŞLENMESİ

- Kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınırlandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemdir.

VERİ SORUMLUSU

- Kişisel verilerin işleme amaçlarını ve yöntemlerini belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişidir.

VERİ İŞLEYEN

- Veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen, veri sorumlusunun organizasyonu dışındaki gerçek veya tüzel kişiler olarak tanımlanmaktadır. Bu kişiler, kişisel verileri kendisine verilen talimatlar çerçevesinde işleyen, veri sorumlusunun kişisel veri işleme sözleşmesi yapmak suretiyle yetkilendirdiği ayrı bir gerçek veya tüzel kişidir.

İLGİLİ KİŞİNİN HAK ARAMA YÖNTEMLERİ

- Kanunda, ilgili kişilerin Kanunun uygulanmasına ilişkin taleplerini iletebilmeleri ve kişisel verilerine ilişkin haklarını koruyabilmeleri için bir takım hak arama yöntemleri belirlenmiştir.
- Bu kapsamda Kanunda kademeli bir başvuru usulü öngörülmüştür. İlgili kişilerin Kanunun uygulanmasıyla ilgili taleplerini ilk olarak veri sorumlusuna iletmeleri gerekecektir. Veri sorumlusuna yapılan başvurudaki talebin reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya başvuruya süresinde cevap verilmemiş olması durumlarında ilgili kişiler Kurula şikayet hakkını elde edeceklerdir.

A) BAŞVURU HAKKI

- Kanunun 13. maddesine göre; ilgili kişilerin, Kanunun uygulanmasıyla ilgili taleplerini, öncelikle veri sorumlusuna iletmeleri zorunludur.
- Bu talebi alan veri sorumlusunun, ücretsiz olarak veya işlemin ayrıca bir maliyeti gerektirmesi halinde, Kurul tarafından belirlenen tarife göre alacağı ücret mukabilinde en kısa sürede ve en geç otuz gün içinde talebi incelemesi; kabul veya gerekçesini açıklayarak reddetmesi, ayrıca cevabını ilgili kişiye bildirmesi öngörülmektedir. Veri sorumlusunun talebi kabul etmesi halinde, gereğini yerine getirmesi; şayet ilgili kişinin, Kanunun uygulanmasıyla ilgili talebine konu hususta veri sorumlusu hatalıysa, alınan ücretin ilgiliye iade edilmesi gerekmektedir.

B) ŞİKÂYET HAKKI

- Kanunun 14. ve 15. maddelerinde ilgili kişilerin Kurula yapacakları Őikayetlere ilişkin usul ve esaslar hŭkme bağlanmıştır. Buna gŖre; Şikayet yoluna başvurulabilmesi için ilk olarak ilgili kişinin veri sorumlusuna 13. madde uyarınca yapmış olduğu başvurunun reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya 30 gŭn içinde başvuruya cevap verilmemiş olması gereklidir. İlgili kişilerin veri sorumlusuna başvurmadan doğrudan Kurula Şikayet yoluna gitmesi mŭmkŭn değildir.
- Kişisel verilerinin işlenmesi kapsamında kişilik hakları ihlal edilen ilgili kişilerin, genel hŭkŭmlere gŖre tazminat hakları saklı tutulmuştur. Başvuru yoluna gitmek zorunlu, Şikâyet yoluna gitmek ise ihtiyaridir. İlgili kişinin **Kurula Őikayette bulunmasında ŖngŖrŭlen sŭre, veri sorumlusunun cevabını Ŗėrendiėi tarihten itibaren otuz ve her hâlde başvuru tarihinden itibaren altmış gŭndŭr.**
- Fakat Kurulun inceleme yapabilmesi için mutlaka ilgilinin Őikayetine ihtiyaç yoktur. Kurulun ihlal iddiasını herhangi bir şekilde Ŗėrenmesi durumunda da resen harekete geçerek gŖrev alanına giren konularda gerekli incelemeyi yapması yetkisi dahilindedir.

-
- Kurulun, şikâyet üzerine yapacağı inceleme sonunda cevap vermesi öngörülmekte, şikâyet tarihinden itibaren altmış gün içinde herhangi bir cevap verilmezse talebin reddedilmiş sayılacağı hükme bağlanmaktadır.
 - Kurul, şikâyet üzerine veya resen yapılacak inceleme sonucunda, Kanun hükümlerinin ihlal edildiği kanaatine varırsa, tespit ettiği hukuka aykırılıkların ilgili veri sorumlusu tarafından giderilmesine karar verir ve kararı ilgililere tebliğ eder. Bu karar, tebliğden itibaren gecikmeksizin ve en geç otuz gün içinde yerine getirilecektir.
 - Ayrıca Kurula, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve açıkça hukuka aykırılık şartlarının birlikte gerçekleşmesi halinde, veri işlenmesinin veya verinin yurtdışına aktarılmasının durdurulmasına karar verme yetkisi verilmektedir. İlgililerin, Kurulca verilen kararlara karşı idare mahkemelerinde dava açabilmeleri mümkündür.

BAŞVURU

İlgili Kişi

Mahkeme

Kişilik hakları ihlal edilenler genel hükümlere göre yargı yoluna gidebilir, tazminat hakları saklıdır.

Talep

Yazılı ya da Kurul'un uygun göreceği başka bir yöntemle yapılır

Veri Sorumlusu

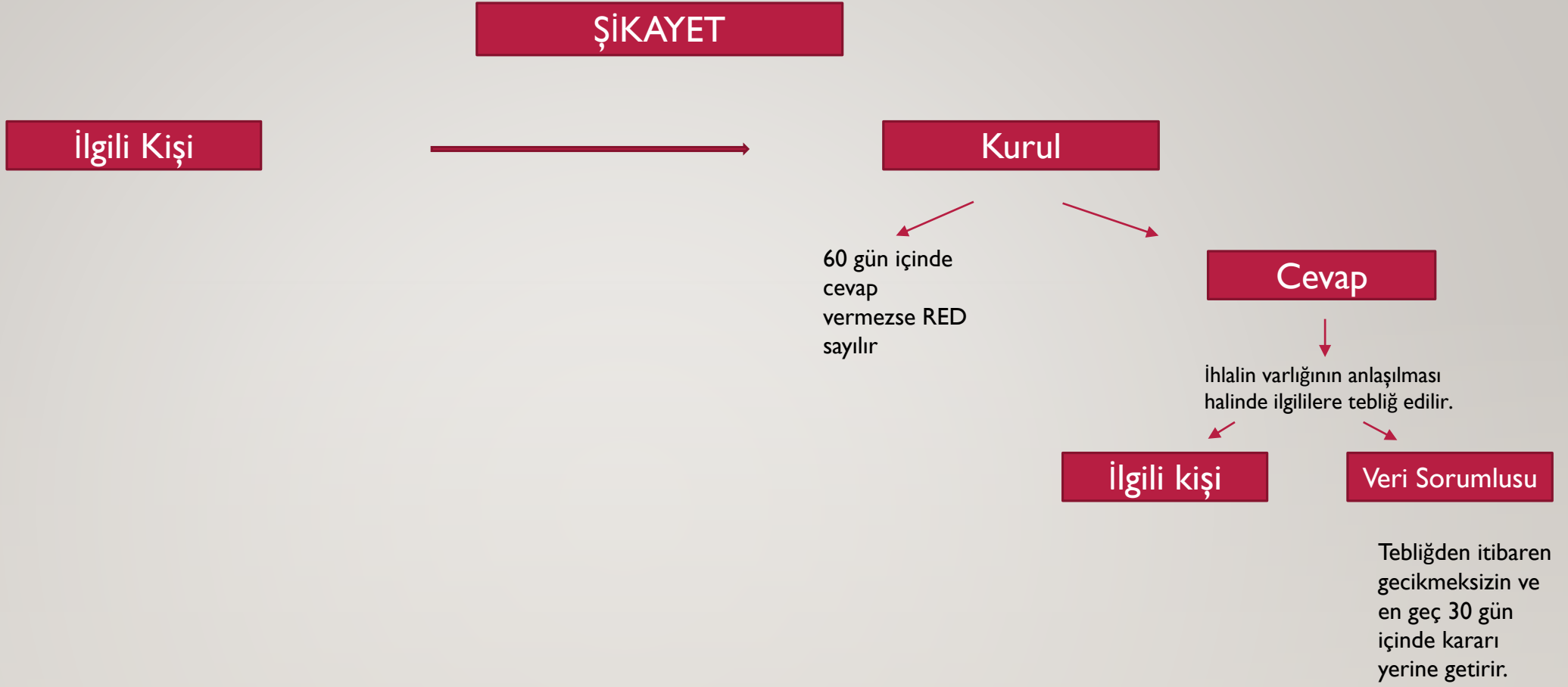
Talebi en kısa sürede ve en geç 30 gün içinde ücretsiz olarak sonuçlandırır. • İlave maliyet varsa ücret isteyebilir.

Kabul

Cevabı ilgili kişiye yazılı veya elektronik ortamda bildirir. Talebin gereğini yerine getirir. Başvuru kendi hatasından kaynaklanıyorsa ücreti ilgili kişiye iade eder.

Red

Gerekçeyi açıkla ve cevabı yazılı veya elektronik ortamda ilgili kişiye bildirir.

VERİ SORUMLUSUNUN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Kanunun 3. maddesinde, veri sorumlusu “kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi” olarak tanımlanmıştır.
- Veri sorumlusu, kişisel verileri bizzat işleyebileceği gibi, veri işleme faaliyetini gerçekleştirmek üzere üçüncü bir kişiyi de yetkilendirebilir. Veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen bu tür gerçek veya tüzel kişiler, Kanunun 3. maddesinin 1. fıkrasının (ğ) bendinde “veri işleyen” olarak adlandırılmıştır. Kanunda kişisel verilerin korunmasına ilişkin bazı yükümlülükler, veri sorumluları ile birlikte veri işleyenler için de getirilmiştir.
- Veri sorumlusunun kanun kapsamında pek çok yükümlülüğü bulunmakla birlikte bunlardan bazıları aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmaktadır:

A) AYDINLATMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

- Kanun koyucu kişisel verileri işlenen ilgili kişilere bu verilerinin kim tarafından, hangi amaçlarla ve hukuki sebeplerle işlenebileceği, kimlere hangi amaçlarla aktarılabilirliği hususunda bilgi edinme hakkı tanımakta ve bu hususları, veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğü kapsamında ele almaktadır.
- Buna göre veri sorumlusu, Kanunun 10. maddesi çerçevesinde kişisel verilerin elde edilmesi sırasında bizzat veya yetkilendirdiği kişi aracılığıyla aşağıdaki bilgileri ilgili kişiye sağlamakla yükümlüdür:
 - Veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği,
 - Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği,
 - Kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılabilirliği,
 - Kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi,
 - 11. maddede sayılan diğer hakları.

B) VERİ GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLER

- Kanunun veri güvenliğine ilişkin 12. maddesine göre veri sorumlusu;
 - Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek,
 - Kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek,
 - Kişisel verilerin muhafazasını sağlamak ile yükümlüdür.
- Veri sorumlusu bu yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak zorundadır. Ayrıca, veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri belirlemek amacıyla düzenleyici işlem yapmak ise Kurulun yetki ve görevleri arasında yer almaktadır.
- Bununla birlikte, Kurul tarafından belirlenecek asgari kriterler esas alınmak üzere sektör bazında işlenen kişisel verilerin niteliğine göre ilave tedbirlerin alınması da söz konusu olabilecektir.

C)İLGİLİ KİŞİLER TARAFINDAN YAPILAN BAŞVURULARIN CEVAPLANMASI VE KURUL KARARLARININ YERİNE GETİRİLMESİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

- Kanunun 13. maddesine ve bu maddeye istinaden 10.03.2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ'e göre veri sorumluları, ilgili kişiler tarafından yazılı olarak veya bahse konu Tebliğ'de yer verilen kayıtlı elektronik posta (KEP) adresi, güvenli elektronik imza, mobil imza ya da ilgili kişi tarafından veri sorumlusuna daha önce bildirilen ve veri sorumlusunun sisteminde kayıtlı bulunan elektronik posta adresini kullanmak suretiyle veya başvuru amacına yönelik geliştirilmiş bir yazılım ya da uygulama vasıtasıyla yapılan başvuruları niteliklerine göre en kısa sürede ve en geç otuz gün içinde ücretsiz olarak sonuçlandırmalıdır.

D) VERİ SORUMLULARI SİCİLİNE KAYDOLMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

- Kanunun 16. maddesine göre, Kişisel Verileri Koruma Kurulu gözetiminde Başkanlık tarafından kamuya açık olarak Veri Sorumluları Sicili tutulacaktır. Yine bu maddeye göre kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce bu Sicile kaydolmak zorundadır.

E) BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ

- Veri sorumlusunun diğer bir yükümlülüğü de işlenen kişisel verilerin kanuni olmayan yollarla başkaları tarafından elde edilmesi hâlinde, bu durumu en kısa sürede ilgilisine ve Kurula bildirmektir. Kurul, gerekmesi hâlinde bu durumu, kendi internet sitesinde ya da uygun göreceği başka bir yöntemle ilan edebilir.

İLGİLİ KİŞİNİN HAKLARI

- Kanunun 11. maddesi çerçevesinde ilgili kişi her zaman veri sorumlusuna başvurarak kendisi ile ilgili;
 - Kişisel verilerinin işlenip işlenmediğini öğrenme,
 - Kişisel verileri işlenmişse buna ilişkin bilgi talep etme,
 - Kişisel verilerinin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme,
 - Yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme,
 - Kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme,
 - Kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme,
 - Kişisel verilerin düzeltilmesi, silinmesi veya yok edilmesine ilişkin işlemlerin kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere bildirilmesini isteme,
 - İşlenen verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi suretiyle kişinin kendisi aleyhine bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme,
 - Kişisel verilerin kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması hâlinde zararın giderilmesini talep etme haklarına sahiptir.

VERİ İŞLEYENİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Veri işleyen; veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişiyi ifade etmektedir. Bu kişiler, veri sorumlusunun hizmet satın almak suretiyle belirlediği ayrı bir gerçek veya tüzel kişidir.
- Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi aynı zamanda hem veri sorumlusu hem de veri işleyen olabilir.
- Kişisel verilerin veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak ve onun adına veri işleyen tarafından işlenmesi hâlinde, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek, kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek ve kişisel verilerin muhafazasını sağlamak amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirlerin alınması hususunda veri işleyen veri sorumlusu ile birlikte müştereken sorumludur.
- Ayrıca, veri işleyenler öğrendikleri kişisel verileri Kanun hükümlerine aykırı olarak başkasına açıklamama ve işleme amacı dışında kullanmama yükümlülüğü altındadır. Bu yükümlülük, veri işleyenin görevinden ayrılmasından sonra da devam etmektedir.

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE ÖĞRENCİLERİN KULLANIMINA SUNULAN HER TÜRLÜ MATERYALİN KVKK BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

- Bilindiği üzere ülkemizde koronavirüs salgını nedeniyle ilk olarak 23/03/2020 tarihinde uzaktan eğitime başlanacağı duyurulmuştur. 23/03/2020 tarihinden bu yana yürütülen uzaktan eğitim sürecinde hazırlanan ve öğrencilerin kullanımına sunulan tüm öğretim materyalleri ile video, ses ve görüntü kayıtları, öğretim elemanları için Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) kapsamında “kişisel veri” kabul edilmektedir.
- Bu süreçte öğrencilere sunulan dijital veriler herhangi bir cihaz, araç ya da program kullanılarak kayıt altına alınmamalı, doğrudan ya da üzerinde değişiklikler yapılarak farklı ortamlarda ve sosyal medya platformlarında paylaşılmamalı ve tedavüle sokulmamalıdır. Bu kapsamda gerçekleştirilecek tüm faaliyetler, KVKK kapsamında öğretim elemanlarının kişisel verilerinin amaç dışı kullanımı ve ihlali anlamına gelecektir.
- Yapılacak bu tür ihlaller Türk Ceza Kanunu m. 135, m. 136 uyarınca hapis cezasını, Türk Borçlar Kanunu m. 49 ve m. 58 uyarınca maddi manevi tazminat sorumluluğunu doğurabilecektir. Aynı zamanda Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca da hapis cezası uygulanabilmektedir.

YAPTIRIMLAR

İDARİ YAPTIRIM

1 milyon
TL'ye kadar
para cezası

CEZAI YAPTIRIM

-TCK m. 135: Kişisel Verileri Hukuka
Aykırı Olarak Kaydetme Suçu (1
yıldan 3 yıla kadar hapis cezası)

-TCK m. 136: Kişisel Verileri Ele
Geçirme veya Yayma Suçu (2 yıldan
4 yıla kadar hapis cezası)

-TCK m. 138: Verileri Yok Etmeme
Suçu (1 yıldan 2 yıla kadar hapis
cezası)

HUKUKİ YAPTIRIM

Maddi ve
manevi
tazminat talebi